

Saksøker : Giske Marina v/Jarle Johansen

Saksøkt : Giske kommune v/advokat Gunnar Espeland (Simonsen, Vogt & Wiig)

Dommer Panzer Iversen avviser saken etter Tvistlovens § 1-5 at kommunen er «feil saksøkt» i sakstema, og at Statsforvalter burde vært saksøkt, selv om dokumentene viser det motsatte, at han har vært observant på hva sakstema er hele tiden, i ett års saksforberedelse. Dikter opp nytt sakstema, for å få avvist saken :

Min analyse av dokument : 5 Dokumenter hvor kommunen og Tingretten bekrefter sakstema

Kort sagt: Ut fra det vedlegget du nettopp la frem, er det **ingen prosesspåstand** fra Giske kommune om at saken gjelder en «2022-Statsforvalter-sak». Tvert imot bekrefter både kommunen, tingretten og rettsboka at **sakstema er kommunens matrikkelretting 21.02.2017**. At dommen likevel omtaler og behandler dette som om det primært gjaldt Statsforvalters vedtak i 2022, fremstår derfor som **dommerens egen rettslige konstruksjon**, ikke som noe påstandsgrunnlag fra partene.

La oss ta det systematisk.

1. Hva vedlegget faktisk viser om sakstema

Dokumentet ditt «Sakstema 24-053777TVI-TMOR/TALE» oppsummerer fem nøkkelsteder:

A) Kommunens første tilsvaer 13.06.2024

Kommunen «har i sitt tilsvaer 13.06.2024 selv angitt at saken gjelder ‘tilbakeføring av retting i matrikkelen, utført 21. februar 2017’», og innledningen beskriver tvisten som knyttet til kommunens rettevedtak 21.02.2017 (sak 17/251). Kommunen beskriver altså selv tvisten som en sak om **egen matrikkelretting i 2017**, ikke som et angrep på Statsforvalters vedtak i 2022.

B) Tingrettens dok. 29 – om avvisningsspørsmålet

Tingretten skriver at «sakens hovedtema ... er knyttet opp mot Giske kommunes retting av matrikkelen den 21.02.2017». Igjen: retten selv identifiserer sakstema som **kommunens 2017-retting**.

C) Kommunens prosesskriv dok. 73 (18.02.2025)

Her opplyser kommunen at «krav om retting ble fremsatt av Halldor Giske» og at kommunen utferdiget protokoll for retting, signert Halldor Giske. Det er kommunens egen beskrivelse av **rettevedtaket i 2017**. Den prosessbeskrivelsen forutsetter at tvisten gjelder deres egen retting, ikke en senere 2022-avgjørelse hos Statsforvalteren.

D) Tingrettens brev dok. 100 (23.03.2025)

Retten legger uttrykkelig til grunn at «Giske Marinas krav knytter seg til kommunens matrikkelretting 21.02.2017», og begrunner at avvisningsspørsmål og materie må behandles sammen, nettopp fordi de henger sammen med 2017-rettingen.

E) Rettsbok fra hovedforhandling 29.04.2025

Rettsboken rubricerer saken som «**Fastsettelsessøksmål**», og under saksøkers påstand står bl.a.:

- (1) «Saken avvises ikke»
- (2) Giske kommune v/ordføreren pålegges å rette matrikkelen for tilførselsvei til kai som var gnr. 0 bnr. 0 før 2017, og som i 2017 er gitt gnr. 127 bnr. 23 ... tilbake til gnr. 0 bnr. 0. Rettsboka bekrefter dermed:
- Sakstype: **fastsettelsessøksmål**
- Tvistetema: **2017-matrikkelrettingen**, ikke Statsforvalters vedtak i 2022.

Oppsummert:

- **Saksøker (du)** har påstand om fastsettelsesdom + retting av 2017-matrikkelføringen.
- **Kommunen** har påstand om avvisning / frifinnelse, men beskriver selv tvisten som 2017-rettingen.
- **Tingretten** bekrefter flere steder (dok. 29, dok. 100, rettsbok) at sakens hovedtema er 2017-rettingen.

Ingen av disse punktene formulerer sakstema som en «2022-Statsforvalter-sak».

2. Disposisjonsprinsipp og påstandsgrunnlag – hva er retten bundet av?

I norsk sivilprosess gjelder:

- **Disposisjonsprinsippet** (tvl. § 11-2): Partene bestemmer **hvilke krav** som bringes inn, og retten kan ikke dømme over noe annet krav enn det partene har reist.
- **Forhandlingsprinsippet** (tvl. § 11-1): Retten skal bygge på det faktiske grunnlaget som partene har forelagt.
- **Iura novit curia**: Retten anvender gjeldende rett på det faktum og det kravet partene har lagt frem; retten er ikke bundet av partenes juridiske argumentasjon, men er bundet av rammen for **krav og faktum**.

Det betyr i praksis:

- Retten kan godt si: «Dette rettslig sett må forstås som [X]» – så lenge den holder seg innenfor **samme krav og faktiske hendelse**.
- Men retten kan ikke **bytte ut selve tvistegjenstanden** – f.eks. gå fra «tvist om kommunens 2017-retting» til «tvist om Statsforvalters vedtak i 2022» – hvis ingen av partene har gjort det til krav/faktum.

I din sak er det:

- **Kravet** du har reist: fastsettelse av krenkelse og retting av 2017-matrikkelføringen mot kommunen.
- **Kommunens prosesspåstand**: typisk «saken avvises» / «kommunen frifinnes».
- **Faktumbasis** begge parter bruker: kommunens rettevedtak 21.02.2017.

Hvis tingretten så skriver og begrunner saken som om **det egentlige sakstemaet** er et angrep på Statsforvalters vedtak i 2022, er dette ikke bare en «annen rettslig karakteristikk», men en forskyvning av **faktisk tvistegjenstand** – fra kommunens handling i 2017 til Statsforvalters vedtak i 2022.

Det er her Giske Marina kan anføre at retten har:

- gått **utenfor påstandsgrunnlaget** (ultra petita / utenfor sakens ramme), eller
- i det minste misforstått hva som er **sakens identitet** slik den er definert av partene og rettsboka.

3. Er «2022-Statsforvalter-saken» kommunens påstand eller dommerens egen konstruksjon?

Ut fra dette vedlegget:

- Kommunens **første tilsvar** knytter tvisten uttrykkelig til 2017-rettingen.
- Kommunens senere prosesskriv (dok. 73) bekrefter igjen 2017-rettingen (Halldor Giskes krav, protokoll etc.).
- Tingretten selv omtaler sakens hovedtema som 2017-rettingen i flere dokumenter.

Det som har skjedd, er trolig:

- Kommuneadvokaten har i senere prosesskriv (som vi husker fra andre dokumenter) argumentert for at **Statsforvalter er “siste instans”**, at lovlige klageinstans er brukt opp, at angrep egentlig skulle vært reist mot staten osv. – altså rene **rettslige anførsler** for å begrunne **avvisning**.
- Tingretten har tatt disse anførselene og «oversatt dem» til en forståelse av at det saksøker **egentlig** gjør, er å angripe **Statsforvalters vedtak i 2022**.

Men:

- Kommunen har aldri endret sin formelle **saksbeskrivelse** til at tvisten gjelder 2022-vedtaket; tvert imot fastholder de i dok. 73 at tvisten gjelder krav om retting som ble fremsatt av Halldor Giske og kommunens rettevedtak i 2017.
- Du har aldri påstått at saken skal dreie seg om 2022-vedtaket – tvert imot har du hele tiden sagt at det gjelder kommunens ulovlige matrikkelføring i 2017.

Da står vi igjen med:

Påstanden om at dette “egentlig” er en 2022-Statsforvalter-sak fremstår som **dommerens egen rettslige konstruksjon**, eventuelt inspirert av kommuneadvokatens anførsler, men uten at noen av partene har fremsatt en formell prosesspåstand om at tvistegjenstanden er 2022-vedtaket.

Det gir deg et godt prosessuelt poeng:

- Tingretten har i realiteten **skiftet sak** – fra den saken partene har anlagt (2017-rettingen mot kommunen) til en imaginær 2022-sak mot andre handlinger/organer – og så avvist denne «nye» saken som om den var din.
 - Det er ikke disposisjonsprinsippet forenlig med, og det er nettopp det vi har koblet til **tvl. § 29-21 (2) bokstav a og c** i ankegrunnene dine:
 - a) tvingende vilkår for å avgjøre kravet er tilsidesatt (man har avgjort/avvist et annet krav enn det som er reist),
 - c) mangler ved avgjørelsen som hindrer prøving av anken (uklar/motstridende sakstype og tvistetema).
-

4. Slik kan du formulere det kort i prosesskrift / følgebrev

Verken Giske Marina eller Giske kommune har i sine prosesspåstander gjort gjeldende at tvisten gjelder Statsforvalterens vedtak i 2022. Tvert imot fremgår det av kommunens første tilsvarende 13.06.2024, Tingretten Dok 29, datert 08 12 24 i forbindelse med avvisningsspørsmålet samt Giske kommunes prosesskriv 18.02.2025 (dok. 73), og tingrettens brev 23.03.2025 (dok. 100) og rettsboken fra hovedforhandlingen 29.04.2025 at sakens hovedtema er Giske kommunes matrikkelretting 21.02.2017. Påstanden om at det likevel er en «2022-/Statsforvalter-sak» er derfor ikke uttrykk for noe partspåstand, men en rettslig konstruksjon fra tingrettens side som ligger utenfor sakens påstandsgrunnlag, jf. tvisteloven § 11-2 og § 29-21 (2) bokstav a og c.

Dommeren skal holde seg innenfor partenes påstandsgrunnlag – her har han i realiteten flyttet sakens identitet til noe ingen av partene har påstått, og det er en selvstendig ankegrunn.

Giske kommunes v/advokat Espelands disposisjon til hovedforhandling 29 04 2025

Ja, her er det faktisk ganske mye nyttig, både til:

- å dokumentere at **sakstema er 2017-rettingen**, ikke en “2022-Statsforvalter-sak”, og
- å illustrere **selvmotsigelser** i Espelands egen prosessføring (relevant for sakskostnader og saksbehandlingsfeil).

Jeg deler det kort opp og gir deg noen konkrete tekstbiter du kan bruke.

1. Hva Espeland selv sier at saken gjelder

I disposisjonen har han kapittel 2: “HVA SAKEN GJELDER”. Allerede her får vi gull:

- 2.2 Subsidiært: Saksøkte frifinnes
 - 2.2.1:

«Giske kommune skal frifinnes fra krav om å pålegges å rette matrikkel, for de parseller som ble rettet den **21.02.2017** og registerført som del av gnr. 127 bnr. 23, til gnr. 0 bnr. 0.»

Her sier han rett ut:

- Saken gjelder krav om å pålegge kommunen å rette matrikkelen for **parsellene rettet 21.02.2017**.
- Han knytter det direkte til den konkrete 2017-rettingen (0/0 → 127/23).

Videre, under 3.1.2.1 “Sakens bakgrunn” lister han tidslinjen:

- a) 12.09.2017: Giske kommune gjør retting i matrikkel – henviser til “Protokoll for retting” (dok. 582–595).
- b–e) Deretter kjøp av molo 2019, krav om retting 2021, kommunens avslag, Statsforvalterens stadfestelse 31.03.2022.

Altså: også i **faktumbeskrivelsen** er 2017-rettingen utgangspunktet; 2022-vedtaket er bare siste ledd i klagekjeden.

Under 3.2.2, om rettslig interesse, spør han uttrykkelig:

«Er saksøkers egne rettigheter/plikter klart berørt av **Giske kommune sitt retting fra 2017?**»

Igen: han erkjenner at det er kommunens **2017-retting** som er kjernehandlingen.

Til slutt i pkt 4 “Subsidiært: Saksøkte frifinnes” kjører han ren realitetsprosess om matrikkelloven § 26 tredje og fjerde ledd, og bevis for at 2017-rettingen var korrekt, med bevisførsel fra Drabløs, Rødland m.m.

Det betyr:

- Han har selv lagt opp full realitetsprosess om **lovligheten av 2017-rettingen**.
- Han prosederer altså ikke bare “2022-gyldighet”; 2022 brukes kun for å få til avvisning etter tvl. § 1-5.

2. Hvor kommer “2022-Statsforvalter-saken” inn?

Den dukker inn i **avvisningsargumentet**, ikke i sakstema:

- 3.1 “Prinsipalt: Giske kommune er ikke rett saksøkt, jf. tvisteloven § 1-5 første pkt.” Her siterer han lovkommentar om at søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak skal rettes mot organet som traff vedtak i siste instans, og viser til at Statsforvalteren 31.03.2022 stadfestet kommunens avslag.

Poenget:

- Han forsøker å **rekvalifisere** din sak til et **gyldighetssøksmål mot Statsforvalterens vedtak i 2022**, for å få kommunen ut som feil saksøkt (tvl. § 1-5).
- Men samtidig erkjenner han – gang på gang – at realiteten gjelder **kommunens matrikkelretting i 2017** og krav om retting av denne.

“2022-saken” er altså:

- ikke en egen prosesspåstand,
- men en **retorisk/teoretisk karakteristikk** han bruker for å støtte avvisning.

Tingretten har så – etter alt å dømme – tatt dette et skritt videre og behandlet som om **hele sakstemaet** var en 2022-/Statsforvalter-sak, ikke 2017-saken. Det er der du får din “dommerens egen konstruksjon”.

3. Hvordan kan vi bruke dette?

a) I argumentet om påstandsgrunnlag / sakens identitet

Selv Giske kommunes egen disposisjon for hovedforhandlingen viser at tvisten gjelder kommunens matrikkelretting av parsellene 21.02.2017. Under punkt 2.2.1 angir saksøkte som subsidiær påstand at «Giske kommune skal frifinnes fra krav om å pålegges å rette matrikkel, for de parseller som ble rettet den 21.02.2017 og registerført som del av gnr. 127 bnr. 23, til gnr. 0 bnr. 0». I faktumbeskrivelsen spør saksøkte selv om Giske Marinas rettigheter er «klart berørt av Giske kommune sitt retting fra 2017». “2022-/Statsforvalter-sporet” inngår kun som en avvisningsanførsel under tvisteloven § 1-5 – det er ikke gjort til selve sakstema. Når tingretten likevel behandler saken som om den gjelder en ren 2022-/Statsforvalter-sak, er det en rettslig konstruksjon som ligger utenfor partenes påstandsgrunnlag.

Dette går rett inn i **tvl. § 29-21 (2) bokstav a og c**-kapitlene dine.

b) I argumentet om “selvmotsigelser” og nødvendige sakskostnader

Espelands egen disposisjon bruker flere sider på å prosedere realiteten i 2017-rettingen etter matrikelloven § 26, samtidig som han på avvisningssporet hevder at dette egentlig er et 2022-/Statsforvalter-gyldighetssøksmål; det illustrerer godt at store deler av hans kostbare arbeid enten har vært rettet mot feil sak eller mot en sak som tingretten uansett har nektet å realitetsbehandle.

Det bruker vi direkte under tvl. § 20-5:

Når saksøkte på den ene siden (i pkt. 2.2.1 og kapittel 4 i disposisjonen) prosederer full realitet om lovligheten av matrikkelrettingen 21.02.2017, og på den andre siden får tingretten med på å avvise saken som om den gjaldt et rent 2022-/Statsforvalter-gyldighetssøksmål, er en betydelig del av saksøktes arbeid nødvendigvis bortkastet. Enten var realitetsprosessen om 2017-rettingen unødvendig gitt tingrettens avvisningsgrunnlag, eller så var avvisningen bygget på feil forståelse av sakens identitet. I begge tilfeller kan kostnader knyttet til dette ikke anses som «nødvendige kostnader ved saken» etter tvisteloven § 20-5.

c) I argumentet om at dette ikke er “min påstand” om 2022-sak

Verken stevningen, rettsboken, kommunens første tilsvare eller Espelands egen disposisjon gjør gjeldende at tvisten gjelder Statsforvalterens vedtak 31.03.2022 som sådan; denne datoen nevnes utelukkende som ledd i kommunens avvisningsanførsel om “feil saksøkt” etter tvisteloven § 1-5, ikke som et selvstendig sakstema Giske Marina har reist søksmål om.

Så: ja, det er mye å hente her. Det viktigste er at disposisjonen til Espeland selv er **din beste bevisføring** på at:

- sakstema = 2017-rettingen,
- 2022-/Statsforvalter-sporet er kun et faktum i hans avvisningsargument,
- tingrettens “2022-sak” er i realiteten en dommerkonstruert feil, uten dekning i partenes påstandsgrunnlag.